

Kjersti Halvorsen:

Ordføreren som ville bygge ridehall

Artiklene er publisert i Moss Avis
i perioden 24. april 2006 til 11. oktober 2006

Moss Avis
Gudes gate 10
1530 Moss
sentralbord: 69 20 50 00

Kjersti Halvorsen
Sagaveien 18
1555 Son
mob. 91 32 92 66
kontortlf. 69 20 50 11
kjersti.halvorsen@moss-avis.no

Innledning

Undertegnede fant ikke ridehallsaken i noen offentlig postliste, men ble tipset anonymt.

Tipset gikk på at ordfører Tom Anders Ludvigsen på eget initiativ, men på vegne av Vestby kommune, skulle ha sendt en signert søknad om spillemidler til bygging av ridehall på det private hestesenteret Soon miljøhestesenter.

Saken var ikke behandlet i noe politisk fora.

Ingen partier, ikke engang hans eget, var orientert om ridehallplanene og søknaden.

Konsekvenser

Ridehallsaken utviklet seg til å bli en omfattende sak, og resultatet ble en alvorlig skrape i lakken for ordføreren i Vestby. Saken skapte også presedens.

1. Kontrollutvalget og et enstemmig kommunestyre kom etter flere måneders dragkamp frem til dette vedtaket:

”Kommunestyret finner ordførerens fremgangsmåte når det gjelder søknad om tippemidler til ridehall i Son sterkt kritikkverdig. Dette må være en handling mot bedre vitende, og kommunestyret ser med bekymring på en slik utvikling dersom dette er gjengs oppfatning av mulig omgåelse av regelverket.

Kommunestyret ber om innskjerping av regelverket, og presiserer viktigheten av å forholde seg til gjeldende lovverk i alle sammenhenger.”

2. Alle partier, bortsett fra Ap, har senere forsterket kravet om å tilbakeføre den tidligere hovedutvalgsmodellen som Ludvigsen gikk i bresjen for å få fjernet da han gikk på som ordfører for over syv år siden. Flere har erklært at de skal gå til valg på dette i 2007.

Politikerne hevder at den gamle modellen fordelte makten bedre, resulterte i flere tverrpolitiske resultater, ga bedre innsyn, og slik sett var et bedre demokratisk redskap.

Per i dag er alle hovedutvalgene lagt ned.

3. Ordfører Tom Anders Ludvigsen måtte be om unnskyldning, og han måtte innrømme forvaltningsfeil:

”Søknaden skulle aldri vært sendt”, var hans siste ord.

4. Soon miljøhestesenter har foreløpig lagt ridehallen på is.

Den politiske situasjonen i forkant av saken:

Vestby kommune har de siste to periodene vært styrt av en posisjon bestående av Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet. Arbeiderpartiet er størst, og har hatt Tom Anders Ludvigsen i ordførerstolen. Varaordfører har i begge periodene vært Trygve Thorsen (Frp).

De to partiene overtok etter 12 års borgerlig styre. Det var en meget ivrig og utålmodig Ap-ordfører som overtok roret. Det må det være lov å fastslå.

De borgerlige partiene fungerte dårlig i opposisjon de fire første årene. Gjennomgangsmelodien var manglende innsyn hos det de mente var en egenrådig ordfører. Begreper som fåmannsvelde og altfor høyt styringstempo, ble brukt.

Innvendingene ble stort sett stemplet som ”sutring” fra partier som etter manges syn hadde sittet for lenge i posisjon, og som nå hadde godt av noen år på sidelinjen.

Rent journalistisk var det vanskelig å dokumentere påstandene om uheldig høyt tempo og egenrådig politisk styring, eller om det var unødig sutring vi var vitne til.

Kritikken ble langt mer interessant når den også begynte å komme fra posisjonshold, fra varaordfører Trygve Thorsen og andre i Frp.

Thorsen uttrykte etter hvert sterk misnøye med det han fra talerstolen betegnet som maktens korridor: ordføreren og nøkkelpersoner i rådmannsapparatet.

Thorsen satt i like sentrale verv som ordføreren, men mente at ordføreren drev

en muntlig og kjapp politikk det var umulig å henge med i, og at kommunestyret ikke bare var satt på sidelinjen, men befant seg langt oppe på tribunen. Dette fikk opposisjonen til å stemple styringen som ”enevelde”

Mange intervjuer ble gjort rundt fenomenet, men ingen konkrete overtramp kunne dokumenteres. Det ble med påstandene.

Så kom ridehallsaken. Den skulle på mange måter vise seg å bli et eklatant eksempel på kritikken.

Problemstilling

Spørsmålene man måtte stille var disse:

1. Hadde ordføreren garantert for 3,9 millioner kroner i kommunale midler uten ryggdekning, og i verste fall bundet opp kommunen økonomisk?
2. Var dette å betrakte som omgåelse av sannheten overfor den instansen som skulle tildele?
3. Hvilke konsekvenser ville dette i så fall få for hans posisjon?

Problemstillingene ble ikke endret underveis.

Organisering av arbeidet

Moss Avis er en forholdsvis liten avis. Derfor er det også en realitet at vi har begrensede muligheter til å avsette en journalist til å jobbe med kun én sak over tid.

Opprulling og graving i spillemiddelsaken ble gjort parallelt med den øvrige dekningen av Vestby kommune, og i tillegg til ordinære kvelds- og helgevakter. Mange telefonsamtaler og bredt kildenettverk, skulle bli den beste metoden.

Arkiv/skriftlige kilder/kildebruk

Vanligvis skal kommunen gjennom en lang prosess før man vedtar hvilke anlegg som skal prioriteres og omsøkes i spillemiddelsammenheng.

Først åpnes det for innspill fra lag og foreninger. Deretter kommer de interne partidiskusjonene og formannskapsbehandlingen. Avslutningsvis er det kommunestyret som foretar den endelige prioritering, før listen på 15-20 ønskede anlegg utarbeides.

Den kommunale handlingsplanen havner til slutt hos fylket, som gjør sine prioriteringer ut ifra den pengesummen fylket hvert år blir tildelt.

Det beste kildetilfanget i denne saken har vært et bredt og godt nettverk, bygget opp over 8-9 år. Det var ved hjelp av dette nettverket, det lyktes å få ut dokumentet som viste at ordføreren i Vestby hadde sendt en søknad om ridehall til Kultur og kirkedepartementet, for viderebehandling i Akershus fylkeskommune.

Anleggsrammen var på ni millioner kroner og Ludvigsen søkte om 2,9 millioner kroner i spillemidler. Samtidig gikk det frem av søknaden at kommunen hadde vedtatt et kommunalt bidrag på 3,9 millioner kroner, og at et tinglyst skjøte/leiekontrakt for min. 40 år, skulle ligge til grunn.

Siden jeg hadde gått gjennom handlingsplan og postlister, kunne jeg dokumentere at det ikke stemte at det lå noe vedtak til grunn.

Ridehallen hadde ikke vært oppe til politisk behandling, og ordføreren hadde ikke ryggdekning for den kommunale garantien, slik han hevder i søknaden.

Bakteppet, og det faktum at svært mange, både i opposisjonen, posisjonen, og i Ludvigsens eget parti, var dyktig lei av det de betegnet som ordførerens ”egenrådighet”, gjorde også at det var mulig å få innsyn i de interne diskusjonene. Mange var villige til å snakke anonymt.

Man trenger år på å bygge opp et kildenettverk med nøkkelpersoner i alle leire. Uten disse kildene kunne saken fort ha blitt et blaff, nettopp fordi Vestbys ordfører har uvanlig stor påvirkningskraft, og fordi han fra dag én forsøkte å bagatellisere.

Når han til slutt innså at *det* ikke hjalp, begynte han å skjelle og true i ulike retninger.

Varaordfører Thorsens plassering i det politiske bildet, og hans åpenhet om problemet, ga helt klart en uvurderlig mulighet til å kvalitetssikre underveis.

Moss Avis har ingen tilgang til de elektroniske postjournalene for departementene og direktoratene. Forklaringen er at avisen ikke meldte seg på når anledningen var der i sin tid. Senere forsøk har ikke ført frem, fordi det er fullt.

Mitt departement i denne saken er således Vestby kommune. Postlistene ble finkjemmet daglig for å sjekke eventuell bevegelse og utvikling i saken.

Prosessen

Etter en gjennomgang av kommunens handlingsplan for 2006-2009, og en telefon til kulturetaten, kunne undertegnede kjapt konstatere at ridehallen ikke befant seg i kommunens plan, og heller aldri hadde vært på noen liste.

Tiden var inne for å starte intervjurundene.

De første intervjuene sto på trykk 24. april og avslørte raskt at her hadde ordføreren søkt uten å involvere verken sitt eget parti, samarbeidspartneren Frp, eller øvrige politikere.

”Jeg har bare utnyttet muligheten til å få penger”, ”jeg ville bare være snill”, og ”jeg regner med full politisk støtte etter hvert”, sa Ludvigsen i det første intervjuet om at han hadde søkt om penger, og garantert for 3,9 mill. i kommunalt bidrag.

Ludvigsen avviste blankt at han hadde omgått den demokratiske prosessen og uttalte at: ”vi” har bare sett på muligheten for å få penger, søkt, og fått tilsagn. Med ”vi” mente han miljøhestesenterets leder, Vestby idrettsråd, og seg selv. Ludvigsen påstod også i intervjuet med Moss Avis at ridehallen lå i planen, hvilket den altså ikke gjorde.

Ludvigsen nektet for at han hadde bundet opp kommunen økonomisk, selv om han altså hadde undertegnet på en ordlyd som garanterte for 3,9 mill. i kommunal støtte, dersom ridehallen ville utløse spillemidler.

”Selve behandlingen kan vi jo ta i etterkant”, mente Ludvigsen.

Reaksjonene uteble ikke. Ingen politikere ante noe om ridehallen, og ikke var de interessert i å legge kommunale kroner i en privat hall heller.

Både opposisjonen og samarbeidspartneren Frp avkrevde full redegjørelse.

En runde med lederen i Vestby idrettsråd, Kjell Karlstad, avdekket at idrettsrådet ikke hadde vært involvert, men at det hadde vært en muntlig prat på kammerset mellom ham og ordføreren om prosjektet.

Karlstad sa i samtaler med Moss Avis at han hadde et veldig godt og nært samarbeid med ordføreren, at han stadig var innom kontoret, og at han nødvendigvis ville at forholdet skulle bli ødelagt. Han likte ikke at saken ble slått opp, og sa at han var redd for at det skulle ramme idretten, og de nesten daglige samtalene på kontoret til Ludvigsen.

I Akershus fylkeskommune reagerte rådgiver Torgeir Berg på ordførerens fremgangsmåte, men også på at departementet hadde godkjent søknaden, all den tid det formelle ikke var i orden og kultursjefen i Vestby hadde sett seg nødt til å orientere departementet om at saken ikke hadde vært gjenstand for noen korrekt politisk behandling.

Berg sa i intervju med Moss Avis at søknader som ikke er formelt i orden, ville bli underkjent i fylket. Hvilket da også ble resultatet.

Seniorrådgiver Morten Roa i departementet innrømmet at det var uklarheter i forhold til planprogram og kommunal behandling, og mente at godkjenningen derfor måtte betraktes som teknisk. Han ønsket ikke å si mer om saken.

Samme kveld som de første sakene sto på trykk, var det formannskapsmøte. Høyres Karin Adolfsen krevde en forklaring i ridehallsaken.

Ludvigsen måtte innrømme søknaden, men tok ikke selvkritikk. I stedet kritiserte han i kraftige ordelag de dimensjonene saken hadde fått i Moss Avis, og at dette rammet det stakkars ridesenteret.

Utover det ville han ikke beklage noe som helst, og han la ikke skjul på at han følte seg hengt ut av avisen.

Så langt i prosessen lyktes det ikke å komme i kontakt med ridesenterets leder. Marita Larsen dro på ferie den samme morgen, og svarte ikke på gjentagne henvendelser via mobiltelefon.

Høyres representant i kontrollutvalget, Paal Jargel, varslet at han ville ta initiativ til å få saken gransket i utvalget. Det han, og flere andre politikere påpekte, var at uten avisens fokusering, hadde ingen fått vite om søknaden.

I Arbeiderpartiets rekker var det tilsynelatende taust, bortsett fra at partiets gruppeleder Ragnhild Lervik Johansen benyttet første mulige pause i det nevnte

formannskapsmøtet til å fly rett i synet på undertegnede. Gruppelederen mente at Moss Avis regelrett tok livet av ordføreren med så stygge skriverier. At deres egen mann i ordførerstolen ville bygge ridehall uten engang å involvere sine egne, ville hun ikke kommentere.

Samtaler undertegnede hadde med anonyme kilder i Ap, viste imidlertid at det kokte innad partiet, og at man var lei av Ludvigsens uforutsigbare stil.

Saken rullet og gikk utover sommeren.

Jargel fikk ridehallen opp i kontrollutvalget, et utvalg der posisjonen har både ledelse og flertall.

Også dette ble gjenstand for debatt. "Bukken og havresekken", mente flere om kontrollutvalgets sammensetning.

Det var ikke tvil om at Ludvigsen hadde begått et overtramp, men hvor stort var det, og hvor skarp skulle reaksjonen være?

Lederen i kontrollutvalget, og Aps samarbeidspartner, Jon Angset (Frp) la opp til mild refs, og ville fått flertall dersom rekkene hadde stått samlet.

Men Ap sprakk. Et flertall bestående av representanten fra Høyre, KrF og utbryteren fra Ap mente at ordføreren hadde opptrådt sterkt kritikkverdig.

Jargel mente i intervjuer at ordfører Ludvigsen regelrett hadde løyet i søknaden om garantien på 3,9 mill., Ludvigsen mente at Jargel, og til dels også avisen, drev en heksejakt på ham.

Ludvigsen truet med juridisk etterspill, men det kom aldri.

Kilder undertegnede snakket med, forteller at Aps utbryter i kontrollutvalget ble verbalt angrepet av en rasende ordfører. Det samme ble avisens medarbeider, men først etter at Ludvigsen hadde bedt undertegnede om å slutte å skrive om saken fordi "Jargel måtte beskyttes mot seg selv."

Aps kommunestyrerepresentant Hans Kverneng meldte seg også på banen, på leserinnleggsplass. Han kalte avisens oppslag om ridehallen for agurknytt, og lurte på om vi ikke snart skulle komme med noen ordentlige nyheter.

Innlegget ble stående i sterk kontrast til all dramatikken både på trykk, og i kulissene.

Sommerferien la en demper på debatten i spaltene, men ute blant folk var temperaturen høy. Og Høyre ga seg ikke. Kontrollutvalgets dom var ikke nok.

Partiet gjentok at uten avisens avsløringer, ville ikke politikerne fått vite om ridehallen. Partiet mente å gjenkjenne det de hevdet var en velkjent arbeidsmetode hos Ludvigsen: at han kjører sitt eget løp i forkant, og satser på enighet i etterkant.

Høyres gruppeleder Pål Engeseth krevde ridehallsaken til kommunestyret, og forventet en beklagelse.

”Å bevisst underskrive et dokument som inneholder faktiske feil, må kunne kalles dokumentfalsk”, uttalte Engeseth til Moss Avis.

Avslutningsvis:

11. oktober 2006 står ordfører Tom Anders Ludvigsen skolerett foran 34 kommunestyrerepresentanter og ber om unnskyldning. Ikke bare én gang, men flere ganger gjennom et intenst og langt innlegg.

Etter en lang debatt, der ingen i Ap tok ordet, vedtok et enstemmig kommunestyre at handlingen hadde vært sterkt ”kritikkverdigg”, men at punktum var satt med vedtaket og ordførerens beklagelse.

Problemer underveis

Ordfører Tom Anders Ludvigsen er kjent, både positivt og negativt, for sin uformelle stil. Han går heller ikke av veien for å skjelle, brøle og true.

Undertegnede fikk stadig rasende telefoner. Når ikke *det* ga ønsket uttelling, startet et voldsomt kjør av samme kaliber mot avisens redaktør.

Man skal ha solid tro på saken, når man blir skjelt ut i timevis, og i offentlige møter blir beskyldt for å forsøke å ta livet av folk.

Undertegnede brukte mye tid på kvalitetssikring og diskusjon med avisens nyhetsleder og redaktør, for ikke å trå feil.

Dette viste seg å være viktig; ved ett tilfelle kom desken til å skrive i en billedtekst at ridehallen var påbegynt, mens det riktige skulle være at ridebokser og redskapsskjul i *tilknytning* til ridehallen var påbegynt. Ordføreren brukte flere anledninger, i offentlige møter, til å henge ut og rakke ned på avisens uetterrettelige journalistikk, på grunn av den ene feilen i en bildetekst.

Selv om den ble rettet den påfølgende dag.

Vestby kommune, og Son, er et forholdsvis lite og tett lokalsamfunn. Med en ordfører som er kjent for å prosedere høylydt på kommunens utesteder, sier det seg selv at en prosess som denne fort kan bli en belastning.

Mye tid ble brukt i redaksjonen på å finne en balanse som viste at vi faktisk jaktet på ballen, og ikke mannen.

09.01.07

Kjersti Halvorsen